

„Dopady teroristického útoku 9/11 na vývoj bezpečnostní politiky Evropské unie“

1. Obsah a struktura práce

Práce Jany Novotné zkoumá vývoj bezpečnostní politiky Evropské unie v období po teroristických útocích z 11. září 2001. Zabývá se primárně opatřeními, politikami a institucionálními změnami, které měly reagovat na nově tematizovanou hrozbu islamistického terorismu.

Práce se ovšem nevěnuje pouze vývoji protiteroristických opatření a politik EU, jak by napovídá název práce, ale také analogickým procesům v USA. Na některých místech se proto jedná o jakousi komparaci vývoje v USA a v EU, například při srovnání klíčových bezpečnostních dokumentů obou aktérů (Národní bezpečnostní strategie 2002, Evropská bezpečnostní strategie 2003).

Autorka se zaměřuje především na čtyři tematické oblasti: protiteroristická opatření, imigrační politiku, ochranu osobních údajů a policejní spolupráci. V úvodu své práce vymezuje její cíl poměrně široce jako snahu „popsat a analyzovat dopady teroristického útoku 9/11 na vývoj bezpečnostní politiky Evropské unie“, a to primárně ve čtyřech výše zmíněných tematických oblastech.

První část práce je věnována přehledu vývoje bezpečnostních složek EU před 11. zářím 2001 a po něm, obsahuje však také část věnovanou vývoji v USA po teroristických útocích. Druhá část práce se pak zabývá analýzou dopadů teroristických útoků na bezpečnostní politiku EU ve všech čtyřech zmíněných oblastech – protiteroristických opatřeních, imigrační politice, ochraně osobních údajů a policejní spolupráci. Následně je zařazen závěr, ve kterém autorka shrnuje hlavní poznatky své práce. Nakonec uvádí seznam použitých zdrojů.

2. Hodnocení formální stránky práce

Formální rovina práce je zpracována pečlivě. Text neobsahuje téměř žádné překlepy ani pravopisné chyby. Rovněž stylistická úroveň je dobrá. Občas se sice autorka některým menším stylistickým nedostatkům nevyhnula, ty ale nijak zásadně nenarušují tok a srozumitelnost textu. Všechny obvyklé formální náležitosti práce obsahuje – obsah, citační odkazy v textu a závěrečný seznam použitých zdrojů. Ten je zpracován řádně a pečlivě.

Nejzásadnějším formálním nedostatkem práce je – až na několik málo výjimek – naprostá absence uvádění stran v odkazech na zdroje (konkrétních stran v původním textu, odkud autorka danou informaci či hodnocení přebírá). V případě některých internetových zdrojů, krátkých textů či dokumentů je to obtížné, nicméně v případě knih či delších (časopiseckých) článků by se mělo jednat o samozřejmost.

3. Hodnocení obsahové stránky práce

Autorka podává solidní přehled opatření, které byly v oblasti boje s terorismem přijaty v EU a USA po 11. září 2001. Práce obsahuje i některé zajímavé vhledy a souvislosti, ocenit lze například zasazení změn v imigrační politice EU do kontextu (proti)imigračního diskurzu. Obsahová stránka práce však trpí také některými nedostatky:

- Struktura práce není příliš logická a promyšlená. Například kapitola o vývoji bezpečnostních složek v EU *před* 11. zářím obsahuje (na stranách 17–18) institucionální změny, které nastaly *po* 11. září.
- Autorka nikde nevysvětluje, v jakém smyslu používá pojem „bezpečnostní politika“ a jaké má případně komponenty. Chce primárně sledovat změny v institucionální struktuře? Nebo změny v „policy“, tedy náplni práce bezpečnostních institucí? Nebo změny v praktické činnosti bezpečnostních institucí? Nebo změny v konceptu bezpečnosti, ze které veřejná bezpečnostní politika vychází? Nebo jsou snad „bezpečnostní politikou“ převážně oficiální programové a strategické dokumenty zabývající se bezpečností? Nebo se autorka chce zabývat všemi těmito aspekty? Pak by tomu ale měla odpovídat struktura práce.
- Cíl práce je v úvodu vymezen příliš široce a nekonkrétně. Důsledkem toho je jednak příliš široký záběr práce, pokrývající řadu témat, kterým se autorka nemá čas věnovat podrobně, a jednak nepříliš přehledná a logická struktura práce.
- Práce je téměř výhradně popisného charakteru. To znamená, že autorka za sebe vrší množství dílčích empirických faktů, týkajících se různých změn a iniciativ v oblasti protiteroristické politiky, bez toho, aby toto téma skutečně analyzovala a snažila se například postihnout kauzální vazby mezi 11. zářím, americkou reakcí na něj a následnými změnami v Evropě. Čtenář navíc ani nepozná, zda jsou předkládaná empirická fakta aspoň v nějakém smyslu kompletní.
- Není zcela jasné, jakou úlohu mají v práci pasáže věnované vývoji bezpečnostní (protiteroristické) politiky a bezpečnostních institucí v USA. Má se jednat o komparativní pohled? Nebo autorka předpokládá (ale nedokládá), že změny v USA sloužily jako vzor pro následné změny v Evropě? Proč je k některým tématům americká perspektiva přiřazena, ale u jiných chybí?

4. Celkové hodnocení

Autorce se v zásadě podařilo naplnit cíle, které si stanovila, a její práci lze doporučit k obhajobě. Vzhledem k výše popsaným nedostatkům, týkajícím se především obsahové roviny, ji však doporučuji **ohodnotit známkou velmi dobře**.

Praha, 14. června 2011

PhDr. Jan Jireš

Ústav politologie FF UK